

A teremtett világ csodálata

Jeges északi szél fúj, decemberre jár. Földünk egén a csillagok talán most ragyognak a legfényesebben; vakító fényeik melegséggel vannak tele. S talán egy kicsit most jobban felébresztik a szeretet tüzét az emberi szívekben. Sokan talán még azt is észre veszik, hogy az emberek többsége most nem olyan, mint máskor, most minden olyan más. Bár mindig december lenne... , hisz Valakit várunk.

December idején Karácsonykor Jézus, az Isten fia azért jön el, hogy megmutassa számunkra: a hatalmas Isten közel van hozzánk és úgy szeret minket, mint saját gyermekét. Aki tud hinni az Istenben, és akiben beérik az a meggyőződés, hogy a léte, az egész világ és a saját élete is Isten kezében van, az az élet problémái közben is nyugodt tud maradni, mert Isten szerető oltalmában tudja magát. A hit az élet legszebb ajándéka. Hiszen a vallásos hit felébreszti, és megerősíti minden emberben a közösségi érzés fontosságát.

A vallás viszont arra is tanít minket, hogy az ember érdekén kívül szem előtt tartva figyeljük és kezeljük a körülöttünk lévő világot, a természet megannyi értékét. Így azonban a vallás a természetnek az emberiséghez intézett szavát is képviseli. Az embernek a természethez fűződő viszonyát több példabeszéd is megemlíti, s ezek figyelmeztetnek minket arra, hogy elszakíthatatlan, de rendkívül törékeny kapcsolat köt minket a természettel mind az élettelen (levegő, víz, talaj) és mind az élő (élőlénycsoportaink) elemeihez. Ezért a vallásos ember természet-szeretete elvezethet a környezettudatos életvitelhez is.

Mindezek ellenére ma is sokan feltételeznek a vallás és a tudomány közötti valamiféle ellentétet. A két életfelfogás: a hit és a tudás. E két tézis között egy, csak látszólag van áthidalhatatlan hiátus (űr). A tudomány fejlődése által született új felismerések nem rendítik meg a sok vallásos természettudós, természetkutató ember világszemléletét, inkább árnyaltabbá, teljesebbé teszik. A természettudományos gondolkodás és a vallási meggyőződés egyértelműen átfonhatja egymást az emberi gondolkodásban az életről, a természetről való meggyőződéssel kapcsolatban. Úgy vélem, ekkor válik a nyitott szemmel járó ember jó megfigyelővé, és csak így értheti meg teljes egészében az élet értelmét. És így látja meg az emberek életével összefonódó természeti kincsek felbecsülhetetlen gazdagságát, s azok nélkülözhetetlenségét. Elmondhatatlan érzés az, amikor kinyílik a lelkük egy természeti jelenségben rejlő csodára. Legfőképpen azért, mert a „rácsozási pillanatában” ráébredünk és felfogjuk, hogy mi is a természet részei vagyunk. Az evolúció elmélete eleinte óriási hatással volt a vallásos és a nem vallásos ember életére.

Az evolúció folyamata az egyház által is vallott tény, mely valós felfogáson alapul. **Az evolúciós elmélet** szerint a különböző növény- és állatfajok korábban élt közös őstől származnak, a köztük lévő különbségek pedig az egymást követő generációkban bekövetkezett változások során alakultak ki. Az evolúció tényének számtalan bizonyítékát ismerjük: pl. *a őskori fosszilis leletek; az élőlények anatómiai-; embrionális fejlődésének-; és molekuláris felépítésének hasonlóságai; sőt a földrajzi eloszlásuk is.*

Sok tudós elkötelezetten vallásos, és ez nem csak napjainkban, hanem a régi időkben is megmutatkozott. Pl. Newton, Kepler, Einstein, és sokan a legismertebb tudósok közül. Charles Darwin biológus, az evolúció-elmélet atyja, Cambridge-ben hittudományt tanult, eredetileg papnak készült, amikor pedig meghalt, az anglikán egyház a Westminster apátságban temette el.

Tehát ***a természet a Földön hosszú, evolucionális fejlődéssel, az ember társadalmi tevékenységétől függetlenül kialakult élettelen és élő képződmények és jelenségek fejlődéstörténetileg összehangolt, önszabályozással működő rendszere. De az is igaz, hogy a természet, megannyi kincsével együtt a szerető Isten ajándéka: az élet nagy színpada, amelyen mi emberek élőlénytársainkkal együtt élünk.***

A természetet tanulmányoznunk, kutatnunk kell, hiszen „*az ember parányi, a természet hatalmas*”, s ha megsérül, annak éppen úgy mi emberek is viseljük a következményeit. Ezért nem szabadna azt megváltoztatni teljesen az ember önző igényeinek engedve. A természet egy nagy „életközösségként” fogható fel, amelynek minden tagja – az embert is beleértve – kölcsönösen függ egymástól. Hiszen természeti környezetünkben a víz, a különböző ásványi anyagok, kémiai elemek, tápanyagok, és az energia állandó körfolyamatokban áramlik a természet élettelen és élő részei között. Élettelen és élő egymástól elválaszthatatlan. De vajon mikor lesz világos minden Földön élő ember számára, hogy mi ennek a szüntelen körforgásnak sokkal inkább **részei vagyunk**, mint ezen folyamatok irányítói.

A keresztény vallást gyakorló természettudósok, biológusok, természetvédők úgy gondolják, hogy a Bibliában található felszólítás – „*hajtsátok uralmatok alá a Földet*”(Teremtés könyve) – arra is fölöttébb utal, hogy az ember vállaljon felelősséget a természetért és gondoskodjon róla, védje meg a balga gondolkodású emberektől. Mi sem bizonyíthatja ezt jobban, mint az, hogy a kereszténység évszázadai során éltek olyan szentek, akik nagy gondot fordítottak a természet szeretetére, megbecsülésére, és védelmére. Közülük **Assisi Szent Ferenc** a legismertebb, akit a növények és az állatok tisztelete, azokhoz való roppant ragaszkodása és szeretete jellemezte.

Bizalmas kapcsolatot teremtett a természettel, nem engedte, hogy a természet kincseit bántság, hiszen ők is Isten gyermekei. A szent ünnepe október 4-én volt.

Assisi Szent Ferenc rendalapító, az ökológusok, a biológusok, és a természetvédők védőszentje. Ő minden élőlényt testvérének tekintett, imádkozott értük, és ha rászorultak, cselekedetekkel is óvta őket és enyhítette a szenvedésüket. Az úton felszedte a kis állatokat, hogy nehogy az emberek összetapossák. Tél idején bort és mézet adott a méheknek, hogy el ne pusztuljanak. Gyakran prédikált az állatoknak. Az egyik legszebb történet az, mikor Róma közelében járt és a pihenő madarakhoz szólt: *„Testvéreim, madárcák, tiszteljétek és dicsérjétek teremtőtöket, ki tollakat és szárnyakat adott nektek, hogy szállhassatok, a hová kedvetek tartja. És ad néktek eledelt és nincs gondotok vele.”* Erre a még több madár gyűlt oda, és mindegyikük a saját hangján kezdett énekelni, szárnyaikat nyújtogatták, és ráültek Szent Ferencre. Nem csak a madarakhoz, hanem a rovarokhoz is beszélt: kezébe vette a tücsköket és mondta nekik, hogy *„Dicsérjék az Istent”*. Erre azok vígan ciripeltek a kezében. Assisi Szent Ferencet ezért gyakran ábrázolják kopottas barna öltözetben, ahogy a madarakkal társalog. Még az úton is óvatosan járt, nehogy kárt tegyen a növényekben, kövekben.

Ugyancsak példaértékűek számunkra a remete szerzetesek – köztük a pálosok – is, akik a természetbe vonultak vissza imádkozni, és így voltak képesek eggyé válni a természettel, hiszen ők is tisztelték és szerették a teremtett világ értékeit.

Érdekességképpen mindenképp megemlítendő a buddhisták is: a buddhizmus az embert a természet részének és nem uralkodójának tekinti. Ha a természet szenved valami miatt, akkor a szenvedésből az ember is kiveszi a részét. Ha felelőtlenül bánunk a természettel, ezzel önmagunkat is bántjuk. Figyelemre méltó az is, hogy Buddha tanításai között szerepelnek az ún. „környezetvédelmi szabályok” is (pl. büntetés vár arra, aki a közösség vízkészletet beszennyezi).

A hinduizmus szerint csak az Istennek van korlátlan hatalma az élő és az élettelen természet fölött. A Földön az embernek nincs nagyobb hatalma, mint a többi élőlénynek. Ez a tanítás egyaránt meghatározza az állatokkal és az emberekkel való bánásmódot: erőszakmentességet hirdet az emberekkel és más élőlényekkel szemben is.

Amerikában több egyház is felismerte, hogy a vallásnak is van feladata a környezet megóvásában. Ennek a felismerésnek köszönhető, hogy létrejött a teológia egy új ága, az ökoteológia. Az embernek az is erkölcsi kötelessége, hogy megóvja a Földet. Számos olyan teológiai munka született, amely a természetvédelem terén is felhívja a figyelmet saját egyházi közösségük felelősségére. Ezek az írások általában azt hangsúlyozzák, hogy minden élőlényben jelen van az Isten teremtői jósága, ezért minden teremtménynek joga van élni.

Talán minden ember számára egyértelmű, hogy **az élet** a természet legcsodálatosabb alkotása, legbecsesebb ajándéka. Az élet csodás Földünk csaknem minden pontján megtalálható: a hegycsúcsoktól a mély tengerekig, az Egyenlítőtől a sarkokig az élet megjelenésének morfológiai, anatómiai, élettani megjelenési formáinak gazdagsága széles skálán értelmezhető. Az élet és a minket körül ölelő természet ajándéka Istentől. Meg kell ismerjünk az ember felelősségteljes szerepét a Földön. A környezettudatos viselkedést leghatékonyabban példaadással tudjuk alakítani embertársainkban, s erre „a szépre” a gyermekek különösen fogékonyak.

Az én életemben Édesapám volt az, aki először megmutatta nekem azt, hogy mi is az a Természet. Számtalanszor magával vitt Sajólád erdejébe gombázni. Már akkor lenyűgözött a természet szépsége és roppant ereje - hiszen visszaemlékezve az akkori feledhetetlen pillanatokra -, én csupán mintegy kisfiúként álltam a körülöttem égígérőnek tűnő rengetegben. Az első emlék a természetről: az erdőről. Azt hiszem, soha sem fogom elfeledni. Érdekes csodálat és sajátos félelem fogott el az égígérő fák alatt, jelentéktelennek éreztem magam az erdő roppant ereje, a fák méltóságot kovácsoló magassága mellett. 6 éves lehettem. Bizonytalanul álltam. Nem tudtam, mit tegyek, hiszen a félelem és csodálat erejének érzése oly erős volt. De a kíváncsiság egyre hajtott. Mosolyogva, az ismeretlen vágy által keltett érzéseknek, és Édesapám biztatásának köszönhetően megtettem első lépéseimet az addig még számomra ismeretlen környezetben. Zavaromban nem tudtam, mit nézzek, mit fogjak meg, hiszen az erdő felbecsülhetetlen értékei Édesapám jóságos szavai által mintegy rabul ejtettek. E gyermekkori emlékek lehetnek előidézői a bennem élő természetszeretet érzésének.

Ismerjük meg a természet csodálatos világát, s nyíljon fel mindenki szeme a lenyűgöző világunk megannyi élőlényének szeretetére.

*„Uram! Ne hagyd, hogy leromboljam az élet templomát,
engedd, hogy hasznomra váljék a tudás, hogy hasznossá lehessen általa;*

Adj méltóságot rövid napjaimnak.

Uram! E drága bolygót adtad nekünk lakóhelyül, rejtett, titkos kincsekkel tele...

Kiássuk a kincset, hogy elherdáljuk, hogy megalkossuk a pusztulás iszonyú gépezetét...

*Uram! Legyünk társak az alkotásban, dolgozzunk tovább műved nyomán,
hogy bolygónk a bőség, a boldogság és az összhang erős otthona legyen.”*

(Szent-Györgyi Albert: Psalmus Humanus)

Assisi Szent Ferenc

Rendalapító

Az ökológusok, a biológusok, és a természetvédők védőszentje.

Vitéz Gábor Miklós

(Forrás: LÁDI KÖRKÉP VI. évfolyam, 6. szám)

Sajólad; 2008. december